

שלוחת הבשר

המובחר שבמאכלי חלב — נתח בשר

שלום עליכם

ייצור בשר בקר מעזר החלב*

(חלק שני — המשך למאמר שהתפרסם בכתורת כ"ל בחוב' 122, עמ' 45)**

ייצור בשר מוולדות יונקים

בשנות השישים המליצו מדריכים אחדים על החזקת אמהות מיניקות, ובשנת 1970 מנו כבר עדרי אמהות מיניקות 50% יותר משבשנת 1960. אלה נמצאו לרוב בחוות שבגבעות ורמות, או באדמות ניר בדרום או מזרח המדינה, הממלאות את החסר בעונת השפל בירק, או בשטחי מרעה ישנים-קבועים, שלא התאימו ברגיל בשביל בני בקר צעירים, או בשביל חולבות בתגובות גבוהות. לא רק גורמי סביב השפיעו על עדרי המיניקות במידה מרובה, אלא גם גורמי מימשק שונים ומרובים, כולל עונת ההמלטות, גיל הגמילה, שיטת הביות החורפי ושיעורי המזון.

על כן קשה להביא אחת או שתי דוגמאות ברות, השכיחות בייצור בשר מוולדות יונקים. בכ"ז, אשר לשוני שבמימשק והסביב — לכול מטרה יסודית, והיא: פרות עם ייצור ארוך בשנים, לידת וולד אחד לפחות בשנה, תמותת וולדות מועטה, ומשקל גמילה טוב.

נתונים מחוות ביקורת האירו שוב את הפער הגדול בביצוע והנטייה הגדולה יותר לשינויים, מאשר בשיטות אחרות בייצור בשר (ראה טבלה 5 בעמוד זהבא).

אל מטרות תוספות המשקל היומיות והמשקל בגמילת הוולד קשה להגיע. טיב המזונות ברעייה והמשומרים (אם הפרות בויתו או לאו), הגזעים והמכלואים שהשתמשו בהם — הכול תרמו להפקת העגלים. בכל אופן, החשיבות היחסית לגורמים האינדיבידואליים האלה צריכה עוד להיקבע. אשר למטרת עודף הכנסה ברוטו לאקר אפשר לאמר, שהיא נקבעה גבוהה יותר להמלטות חורף/אביב בעדרי הגבעות, מאשר בהמלטות סתיו. זה משקף את הדרישות הנורמליות הגבוהות למזון קנוי בתנאים קשים אלה.

ברגיל קטן עודף ההכנסה ברוטו לפרה מהמטרה, אף אצל שליש היצרנים שבראש הרשימה. בכ"ז, בשליש זה השיגו היצרנים, ברוב המקרים, את מטרת ההכנסה לאקר.

הגורם היחיד, אשר השפיע ברורות על התוצאות הפיננסיות, היה — הפקת הוולד. ז"א, ההכנסה הכוללת לפרה גדלה במוצא ב-2.40 ליש"ט, בערך, עם כל 45 גרם תוספת יומית מוגדלת עד לגמילה. אחוז ההמלטות היווה גורם אחר בחשיבותו. כפי שמראה טבלה 7. רק באי אלה עדרים בגבעות גידלו $\frac{3}{4}$ מן הפרות עגל עד הגמילה.

* המקור במאמר רב מידות והיקף, בכתורת — „גזעי בקר בשר וייצור בשר“ של מר H. K. Baker, שפורסם בחוברת Outlook on Agriculture, נובמבר 1971, בהוצאת חברת I.C.I. באנגליה. תורגם, בהשמטות מסוימות, ברשותם האדיבה של חברת I.C.I.

** דברי ההקדמה של העורך, לחלק הראשון של המאמר, יפים גם לחלק השני כאן.

טבלה 5. הפקה מוולדות יונקים

בגבעות		ברמה		בשפלה		טיפוס המשק
חורף/אביב	סתיו	חורף/אביב	סתיו	חורף/אביב	סתיו	עונת ההמלטות
א. תוספת משקל יומית ממוצעת מלידה ועד גמילה, ק"ג						
0.77	0.68	0.90	0.82	1.45	0.95	המטרה
0.68	0.60	0.77	0.68	0.86	0.77	ממוצע
0.95—0.50	0.90—0.40	1.05—0.60	1.0—0.50	1.14—0.64	1.10—0.50	הפער בין התוצאות
0.77	0.68	0.90	0.82	1.05	0.95	שליש היצרנים בראש
ב. המשקל בגמילה, ק"ג (מעוגל ל-5 ו-0)						
200	240	230	280	250	305	המטרה
170	205	190	240	225	265	ממוצע
225—130	285—150	250—140	340—185	260—160	360—215	הפער בין התוצאות
195	240	225	280	250	315	שליש היצרנים בראש

טבלה 6. עודף הכנסה ברוטו מפרה מינקת ומאקר מרעה (תוצאות 1970)

גבעות ורמה		שפלה		גבעות ורמה		שפלה		טיפוס המשק
חורף/אביב	סתיו	חורף/אביב	סתיו	חורף/אביב	סתיו	חורף/אביב	סתיו	עונת ההמלטות
מאקר מרעה, ליש"ט								עודף הכנסה ברוטו
*26,19	*24,13	35	36	*46,45	*48,40	43	50	המטרה
17.9	12.4	20.6	21.7	35.8	31.0	29.4	36.2	ממוצע
37.2—9.3	31.0—7.6	46.3—7.9	50.1—13.6	59.3—16.3	55.6—19.8	51.3—14.7	63.4—19.8	הפער בין התוצאות
26	22.6	34.7	37.9	43.3	45.1	36.5	47.4	שליש הצרכנים בראש

* הוכנסה לעדרי גבעות ורמה, בהתאם.

טבלה 7. אחוז הגמולים בעדרי יניקה (תוצאות 1970)

טיפוס המשק	ש פ ל ה	ר מ ה	ג ב ע ו ת
המטרה	95	92	88
ממוצע	92.8	91.7	84.3
הפער בין התוצאות	100—88	100—85	96—74
שליש היצרנים בראש	95.1	94.9	88.4

גוף גדולה יותר — חלבית, לטיפוס בהמה דו תכליתי. טיפוס חדש זה של אם מיניקה נוצר ע"י הכלאת גזע הבשר בפרה הפריזית. פרת מכלוא זו בעלת יכולת ליצור וולדות בשיעורי גידול גבוהים, בהיות עוד הכוח עמה לעמוד בתנאים הקשים המוטלים על פרה מיניקה. עגלות מכלוא בשר×פריזי לתחלופה אפשר לקבל כמוצר לודאי מעדר החלב. זה אינו מחייב גידול סטרוק-טוריאלי מורכב למטרות תחלופה.

ההרפורד×פריזי מהווים החלק הארי של טיפוס המכלוא. סקרים שנערכו בעדרי מיניקות הראו על משקלי גמילה כבדים יותר מטיפוס זה של אם מיניקה, מאשר מעדרי בשר על טהרתם הגז-עית, במיוחד בשפלה וברמה. ההבדל בגבעות קטן, אם כי גם כאן יש ייתרון מסוים למכלוא בשר×פריזי.

הודות לאון הכלאיים טובה יותר פוריות פרות המכלוא ותמותת וולדות פחותה יותר, מאשר אצל פרות טהורות הגזע. משום כך השתמשו בדרך כלל ובמעשה עם פרות מכלוא בממלכה המאוחדת. הגורם העיקרי הקובע את הרווחיות של עדרי המיניקות הוא משקל הוולד בגמילה. המשקל מושפע חלקית מהתכונות הגנטיות של הוולד וחלקית מההזנה, במיוחד מכמויות החלב שהאם מספקת.

הנטייה המסורתית אצל פרות מכלוא לבשר ליצור וולדות, שמתבגרים מוקדם בשיעורי גידול נמוך למדי, גורמת להשמנת יתר ולמשקל קל יותר בשביל גמר רווחי.

לכן עברו בהתמדה בשנות ה-60, במיוחד בשפלה — מטיפוס פרת הבשר המקובלת לשלדת

טבלה 8. משקלי עגלים של טיפוסים אם שונים ומגזעי פרים שונים בגיל 200 יום, בק"ג

באזורי	בני פרות		בני פרים		
	מכלוא בשר×פריזי	גזעי בשר	1. שרולה, דיבון, לינקולן, דרום-דיבון וסאסקס	2. הרפורד וולש שחור	3. שורטהורן-בשר, אברדין-אנגוס וגאלוביי
השפלה	215	202	227	205	191
הרמה	199	190	212	191	180
הגבעות	167	164	170	168	153

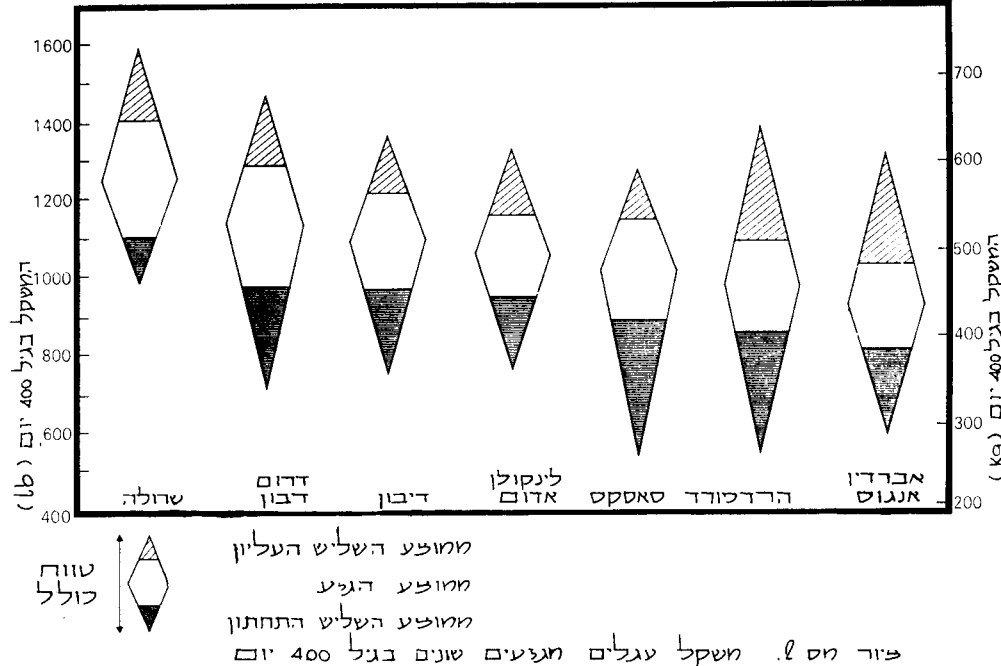
לבחירת הפר לשירות האם המיניקה יכולה להיות השפעה מכרעת הן על צורת הוולד והן על מחירו במכירה בגמילה. פרי האברדין-אנגוס, הרפורד ושרולה מאפיינים את וולדותיהם בצבע, וכשהם נמכרים כיונקים יש לזה חשיבות בהשפעה על המחיר. כשעגלים אלה גדלים ונגמרים בחוות הולדתם אין לצבוע אותה חשיבות וזה מאפשר בחירה רחבה יותר בגזע. לגזע הפר יש השפעה רבה על משקל הגמילה. עגלים — בני שרולה,

צריך להדגיש שיש עוד ללמוד הרבה על פוטנציאל אורך החיים של טיפוסים הפרות השונים בתנאי המרעה הנרחבים, בהם גדלים הוולדות היונקים. יש גם שוני רב בגודל הפרות-האמהות בגזעים השונים ובמכלואים. משקלי הגוף של האמהות משפיעים בבירור על התצרוכת במזון, ובעיה דוחקת היא ברגיל ליצור את היחס בין יעילות המזון והקרקע שבשימוש עם גודל האימ-הות ושיעור הגידול של הוולדות.

וצריך לציין בעניין זה, שהבדלים בין פרים בני אותו גזע יכולים להיות גדולים יותר מהבדלים ממוצעים בין גזעים שונים. בציור 2 אפשר לראות ממוצעי משקלים של עגלים בני 400 יום מגזעי בשר וכן את הפער הרחב שקיים בתוך כל גזע. התחום רחב מאוד. ישנם, לדוגמה, עגלים בני 400 יום בגזעים עם ממוצעים גבוהים, שהם במשק קלים גדולים יותר, מהממוצעים של הגזעים הכבדים ביותר.

דיבון, לינקולן אדום, דרום-דיבון וסאסקס – בממוצע כבדים יותר בגמילה מבני הרפורד. פרי הרפורד מייצרים עגלים כבדים יותר בגמילה מאברדיין-אנגוס ושורטהורן-בשר.

בעדרי יניקה מבוקרים הפער גדול יותר בתוצאות, מאשר בשיטות אחרות. יש קרבה גדולה מאוד בין שיעורי הגידול של העגל ועודף הכנסה ברוטו של הפרה. בהיות שיעורי הגידול תורשתיים מאוד מובנת חשיבותה של בחירת האב.

לייצרני עגלי יניקה, ילידי השליש הטוב יותר של חורף/אביב בשפלה לקבל איכלוס צפוף יותר של פרות באקר. את מימשק הרעייה צריך לתכנן לקיום וייצור החלב בעדרי ההמלטות של חורף/אביב ולסיפוק רעייה באיכות גבוהה לעגלים, ילידי סתיו.

מאמצע עונת הרעייה טיב המרעה ומצב העגלים פותחים בדרך כלל. רעייה בעשב טרי אפשר לספק אז בלקש (גידול שהתחדש) בחלקות שנקצרו קודם למזון משומר. תוספת מזון של שעורה מעורגלת עשויה לתקן את מצבו של העגל. תוספת מזון כוללת של כ-120 ק"ג שעורה עשויה לשפר

ל-40% עד 50% של כל הפרים מגזעי בשר המורשים כעת יש משקלות מבוקרים ומאושרים. זה חשוב, כמובן, לא רק בשביל המגדלים, לבחירת הגזע הנכון למטרתם במצבו של עדרם הם, אלא גם לבחינת נתוני הביקורת של הפר עצמו, באופן אינדיבידואלי.

בחזנה

במימשק טוב ותכנון נכון של שטחי המרעה אפשר להגדיל את התפוקה מהם וכן מהפרה והעגל. אינטנסיביקציה של המימשק במרעה, ע"י אספקה מרובה למדי של דשן חנקני, איפשרה

לפרות בהמלטות סתיו דרושה רמת הזנה גבוהה יותר בשביל לקיים את ייצור החלב. מנה טיפוסית תהיה כ-32 ק"ג תחמיץ, באיכות בינונית, וכ-2.75 ק"ג שעורה. צריך לקיים מצב גופני טוב, כדי להבטיח את התעברותה של הפרה תוך 3 חודשים אחרי המלטה.

בעדרים שמוחזקים בבית, מקבלים העגלים כמוזון לוואי שחת באיכות טובה, או תחמיץ, או מוזון מרוכז.

הזנה חורפית מופרזת מגדילה את ההוצאות ליותר ממחצית ההוצאות השונות ומובילה לעיתים תכופות לרווחיות נמוכה. הקטנת ההוצאות החורפיות תלויה בעונת המלטות קצרה, כדי להקל בהזנה ולהגדיל את יעילות שטחי המרעה. כמו-כך יות דשן מספיקות, בצירוף עם שימור טוב ומימשק נכון של הרעייה, עשויים לעזור הרבה בהפחתת ההוצאות ובו-בזמן לשפר את התוצאות.

גמר עגלים וינקים ואיכסונים

איכסון בקר בשביל הגמר יכול לבוא מעדרי בשר, או מחלב. אם הבקר נקנה, ישנם שני גורמי מים חשובים לרווחיות. ראשון, משקל הקנייה והמכירה של הבקר; שני, הוצאות נמוכות על מוזון לתוספת ק"ג אחד במשקל הגוף.

שיטות ההזנה שונות בהרבה בחוות השונות, אבל בשביל גמר חורפי יכולות שתי צורות של הזנה להיות חסכוניות לייצור תוספת משקל. עם תוספות מיינימום של שעורה, עד 2.5–3 ק"ג ראשונה, לאבוס מספוא משומר באיכות מעולה ביום; שנייה – מוצרי לוואי זולים משדות הניר עם כמויות מאוזנות גדולות יותר של מ"מ.

בשביל ייצור יעיל ושיווק חשוב להרכיב קבוצות הזנה שוות במשקל ובטיפוס. צריך להפריד בין עגלים לעגלות ולהזינם שונה, משום שלעגלות דרושות כמויות מ"מ קטנות יותר.

גמר הבקר על ירק תלוי בשניים, במימשק טוב של המרעה ובמשטר המימשק הקודם. המחקר שנעשה לאחרונה בחוות מבוקרות, שהבקר הוחזק בהן בחורף, לפני הגמר במרעה, הראה, שהתוספת הטובה ביותר במשקל והניצול היעיל ביותר של המזון השיגו בחוות, שהבקר הוחזק בגדילה מתמדת במשך החורף בכ-600 גרם ביום.

את משקל הגמילה בכ-25 ק"ג. יצרנים מסוימים גומלים את עגליהם מוקדם ומוציאים לרעייה בלקש באיכות מעולה, הפרות רועות בשטחי מרעה גסים יותר. בהחשיב את תרומת החלב לגידול, אפשר לדחות תוספת מזון לעגלים ילידי אביב לזמן מאוחר יותר בעונה. אבל בשבועות האחרונים לפני הגמילה – מכמות של כ-45 ק"ג שעורה אפשר לצפות להגדלת משקל הגמילה ב-9–10 ק"ג.

חשיבות מיוחדת יש לייחס לעונת ההמלטה. בחירת זמן ההמלטה מושפעת מהמצב האינדיבידואלי של החווה, במיוחד ממצייאות הזנה חורפית ומבנים. ההוצאות וההכנסות הרגילות מושפעות מזמני ההמלטה, מוקדמת או סתוית, מסתכמת באופן נורמלי במשקל כבד יותר בשעת המכירה וההכנסה גדולה יותר. בכ"ז צריכת המזון הכוללת גדולה יותר, ואם ההזנה החורפית מבוססת על מספוא משומר, משתווה כמעט ההכנסה לאקר בשני זמני ההמלטה בעדרים – המלטות סתיו ואביב. אשר לבחירת עונת ההמלטות, רק כשהעונה קצרה יכולים להסדיר את רמות ההזנה של העדר למניעת יתר או תת הזנה של פרות אינדיבידואליות.

הזנה חורפית של העדרים בהמלטות מאוחרות בחורף, או באביב צריכה לקיים את המשקל והמצב הגופני של הפרה עד לחודש האחרון להריונה. צריך להגדיל את כמות המזון בהדרגה, כדי לספק את צורכי הגידול של הוולד שטרם נולד והתחלובה העתידה. לפרה במשקל של 500 ק"ג מספיקים לקיום 27–32 ק"ג תחמיץ, באיכות בינונית, ביום. הזנה עצמית בתחמיץ, באיכות טובה, מסתכמת בכמות גדולה יותר, וייתכן שאינה רצויה.

אי אלו חוות משתמשות במוצרי לוואי משדות הניר במנה יומית טיפוסית של 7–9 ק"ג קש ו-2.75–2 ק"ג שעורה, בתוספת אוריאה, ויטא-מינים ומלחים. זוהי מנה זולה ואינה דורשת שטחי מרעה (להכנת מוזון משומר, המתרגם).

אחרי ההמלטה ממשיכים בהזנה ברמה שלפניה במשך 2–3 שבועות, ואחרי זה גדלה המנה כשהעגל נזקק ליותר חלב עד שמתחיל ברעייה.

הוועדה לבשר ובקר, בשיתוף עם ארגונים אחרים, קיבלה רשות ממשרד החקלאות לחקור את ייצור בשר עגלים בשיטות חצי-אינטנסיביות — ירק/גרגרים ביחידות מסחריות, כשהשיטה תיעשה בגיל 15–20 חודש, במקום 14 חודש שהירשו ברגיל. אם ייצור בשר עגלים בתנאים אלה יהיה מעשי והאישור יינתן על-ידי המח-לקות החקלאיות, יגדל הפוטנציאל השימושי. הוכח, שהבשר מעגלים תמימים מקובל מאוד, במיוחד, בהיעדר בו שומן. בייצור בשר עגלים באירופה נשחטות הבהמות ברגיל בגיל פחות משנתיים.

אפשר לצרף לעדרי יניקה עגלים לבשר, בייחוד ילידי אביב. את העגלים התמימים יכנסו אז לדיר בסתיו ויגמרו אותם מחוץ לדיר בגיל 12–16 חודש.

ייצור מעגלים יונקים

אין ספק, ששיעור הפוריות בבקר הוא הנתון החשוב בקביעת היעילות של ייצור בשר. וכן אין ספק, שבדרך כלל התוואים אינם רוצים בתאור-מים בבקר. הם קושרים הולדת תאומים בבעיות פוריות, בהפחתת חיות הולדות והתפתחותם, וכן הפחתה בתנובת החלב אצל הפרה. בספרות ישנה גם תמיכה רבה בהשקפה זאת. בכ"ז, במידה ויתגברו על חסרונות אלה, ישתלמו התאומים בבקר בשר ואף יהיו רצויים. המחקר החדש ביותר בהשפעות על שניהם — הולדות והאם —

בשביל גמירה בירק, מוכרח הייצור לסדר מספר קבוצות ייצור ברעייה, ועם אכלוס מרובה אפשרי לעיתים לבצע שניים ויותר מחזורי ייצור בעונת רעייה אחת.

התוצאות המבוקרות מראות תחום רחב בביצוע ורווחיות, ושוב משתלבת תוספת המשקל היומית בעודף הכנסה ברוטו לראש. ב-1969/70, בשיטות שכללו גמר חורפי של בקר מאוכסן, עודף ההכנסה ברוטו לראש גדל בממוצע בין 12 ל-16 ליש"ט בעד כל 45 גרם נוספים במשקל היומי. ההגדלה האקטואלית תלויה במשקל הבקר בתחילת ה-תקופה של ההזנה החורפית. ומן הראוי לציין, שהשוני בגזעים בזירוז הגמילה נמשך עד לגיל הגמר. ז"א, המכלואים של השרולה, דרום-דיבון והאדום שמרן, או אף הגדילו את עליונותם בשי-עור הגדילה על מכלואי הרפורד. והאחרון שמר את עליונותו בגדילה לגבי מכלואי אברדין-אנגוס ושורטהורן-בשר.

התפתחויות אפשריות

ייצור בשר עגלים

שורה מקיפה ומושלמת של ניסויים, שנעשו ע"י מחלקות חקלאיות של הממלכה המאוחדת, להשוואת ייצור בשר מעגלים תמימים ומסורסים הראתה, שהייצור מתמימים סיכם בתוספת משקל גוף גבוהה יותר ב-10%, בערך, ושיפור ב-5% ביעילות נצילות המזון. נתונים אלה מתייחסים ברובם לשיטות האינטנסיביות של ייצור בשר.

טבלה 9. ס"ה צריכה של מ"מ ושעורה בשיטות העיקריות לייצור בשר

שיטות ההזנה	גיל השחיטה, ימים	המשקל בשחיטה, ק"ג	משקל קארקס, ק"ג	ס"ה מ"מ, ק"ג	שעורה, ק"ג
אינטנ' — מ"מ	350	395	223	1,635	1,360
אינטנ' — מרעה	470	427	237	1,315	1,135
מרעה/מ"מ חצי אינטנ'	560	460	250	1,000	860
חצי אינטנ' מרעה	620	427	237	1,090	955
עגלי יניקה	560	423	241	1,045	910

המחירים לבקר במכרזים שהתקיימו
בחדשים ספטמבר ואוקטובר 1972

תאריכי המכרזים	מספר ראשים	מחיר ממוצע ל"ק"ג	ל"ק"ג הפער במחירים
עגלים			
5.9.72	215	4.67	5.05—4.20
12.9.72	306	4.64	5.25—4.11
19.9.72	170	4.64	5.02—4.40
26.9.72	196	4.70	5.12—4.40
3.10.72	268	4.81	5.25—4.52
10.10.72	256	4.90	5.51—4.02
17.10.72	305	4.97	5.55—4.51
24.10.72	250	5.11	5.30—4.65
31.10.72	299	5.11	5.65—4.11
עגלות			
5.9.72	24	4.54	4.78—3.80
12.9.72	23	4.07	4.50—3.50
19.9.72	12	4.03	4.60—3.75
26.9.72	18	3.94	4.35—3.50
3.10.72	34	4.39	4.73—3.76
10.10.72	14	4.15	5.00—3.71
17.10.72	13	4.31	5.00—3.80
24.10.72	19	4.11	4.90—3.75
31.10.72	26	4.66	5.05—3.76
פרות			
5.9.72	81	3.18	3.87—1.80
12.9.72	82	3.28	4.05—2.60
19.9.72	51	3.40	4.10—2.66
26.9.72	71	3.14	3.78—2.52
3.10.72	87	3.30	3.73—2.72
10.10.72	99	3.32	3.75—1.85
17.10.72	68	3.26	3.78—2.15
24.10.72	121	3.42	4.01—2.12
31.10.72	81	3.50	4.00—2.30

מלידות תאומים מראה, שבמימשק טוב וכמויות מזון מרובות יותר בחודשי ההריון האחרונים אפשר להקטין, או אפילו למנוע את החסרונות של לידת תאומים. לא מתקבל על הדעת, שאפשר להגדיל בפועל את הולדת התאומים ע"י ברירה, אבל בטכניקות הידועות, כמו הזרקת הורמונים לריבוי הלידות והשתלת ביציות מופרות, יכולים אנשי המחקר לפתח זאת לבסוף.

עבודה נסיונית נעשית כעת בעדרי יניקה מס' חריים לפתח את השימוש בהתייחסות הכרונו-לוגית. ואם יצליחו, אפשר יהיה להרחיב יותר את ההזרעה המלאכותית בעדרי יניקה המסחריים עם האפשרות החזויה לבחור ולהשתמש עם זירמה של פרי בשר נבחנים בדרגה גבוהה, המצויים במרכזי ההזרעה.

שיטות ההזנה העתידיות

בהקשר להתפתחויות של המדיניות העתידה — האפשרות של הצטרפות בריטניה לשוק האירופאי המשותף — יש משום תועלת רבה לחקור בפעולת הגומלין בין השיטות לייצור בשר לבין הבטיחות במזון מרוכז. בטבלה 9 אפשר לראות את ס"ה המזון מרוכז ושעורה שצרכו בשיטות העיקריות לייצור בשר (ראה הטבלה בעמוד הקודם).

העגלים בני 18 חודש צרכו בשתי השיטות של „בשר חצי-אינטנסיבי עשב/מ"מ את הכמות הקטנה ביותר של מ"מ (1,000 ק"ג) ויצרו את הטבחה הכבדה ביותר (250 ק"ג). אם מחירי המ"מ ישארו ברמתם הגבוהה של עכשיו, וייתכן שיגדלו עוד, תהיה בהכרח קירבה גדולה יותר בין השיטות, שמשמשים בהן במקסימום עשב ומוצרי.

התחזית לבשר טובה בדרך כלל. בכ"ז, עתידו של ייצור בשר בריטי יהיה תלוי בקבלת מחירי תחרות, שעוד ישאירו רמת רווחיות מתקבלת על הדעת. לכן יהיה חשוב להשתמש בגזעים הנכונים ובמכלואים, בונים הנכונים תוך הגזעים, ולהש-תמש במקסימום יעילות באדמות המרעה.

תרגם תוך השמטת חלקים מסוימים והכלבה"ד
ח. עפרוני